

CATALA

El perquè del Modernisme a Sant Sadurní

Sant Sadurní d'Anoia i la comarca de l'Alt Penedès provenen d'una llarga tradició vitivinícola que va viure moments d'eufòria sobretot a mitjans del s. XIX. El context econòmic general de l'època era molt favorable per als viticultors de la zona, que van saber aprofitar la crisi fil·loxèrica que contaminava les vinyes franceses. Cap a finals de segle la fil·loxera creuà els Pirineus i destruï tota les vinyes del Penedès. L'esforç de reconstrucció de la riquesa vitivinícola de la comarca constituï una de les fites més importants de la nostra història contemporània, i en aquest procés tingueren un gran protagonisme les personalitats més conscienciades d'una burgesia agrària i comercial ben arrelada dins del món de la vinya i el vi, com els anomenats "Set Savis de Grècia". Gràcies als seus esforços i a la voluntat de lluita de pagesos i rabassaires, s'aconseguí un ressorgiment vitícola que portà una millora en la infraestructura social i cultural, i que acollí l'arribada del corrent cultural modernista a l'Alt Penedès. Els grans terratinents i propietaris de cellers, amb la voluntat d'aconseguir el reconeixement social derivat de la seva puixança econòmica, van contactar amb alguns arquitectes renovadors que destacaven a la Barcelona en expansió perquè donessin a les seves masies, cases pairals i als seus cellers l'evidència de pertànyer a la classe hegemònica. Val a dir que el Modernisme a Sant Sadurní arriba amb retard i barrejat amb tendències eclèctiques i neomedievalitzants vinculades al tarannà propi dels centres culturals provincians, però en aquest panorama és de destacar l'excepcional figura de Puig i Cadafalch, amb les seves importants realitzacions per a la família Raventós, i en un segon terme cal esmentar Miquel Madurell i Rius, amb distintes obres a l'interior de la vila, Santiago Güell i Josep Ros Ros.

La ruta modernista

CARACTERÍSTIQUES

El Modernisme sadurninenc és bàsicament ornamental tant als habitatges urbans com a les masies i als edificis industrials, i és també típicament tradicional quant al manteniment de fórmules i elements de la tradició constructiva popular catalana. Els arquitectes i mestres d'obres seguiren la usança autòctona i adaptaren les innovacions estilístiques als gustos i les possibilitats espacials i econòmiques dels clients locals. Així, d'una banda, comptem amb edificis vistosos per la decorativitat: amb poms de flors com rosasses i fulles com palmetes en alt relleu a les façanes, amb línies corbes i sinuoses als coronaments motllurats i l'ús de la ceràmica i el ferro forjat, com per exemple a Cal Calixtus (1885), que exhibeix una galeria esplèndida de columnes de ferro forjat i vitralls a la part posterior. També cal destacar els motius vegetals de la decoració esculpurada i les baranes de ferro de Cal Rigol (1903), el coronament de la Casa Lluís Mestres (1909), o els arrimadors de ceràmica vidriada, els mobles de marqueteria i els mosaics classicistes de l'interior de la Casa Baqués (1925). D'altra banda, l'aparició de l'arquitectura industrial introdueix el treball amb nous materials, com ara el maó vist, les bigues i jàsseres de ferro, i unes estructures totalment innovadores que organitzen l'espai sota criteris de funcionalitat. El conjunt de les Caves Codorníu (1902-1915) és l'exemple més remarcable d'aquest tipus d'arquitectura a Sant Sadurní.

ITINERARI

L'empremta modernista és present en una tretzena d'edificis del terme. En l'itinerari que proposem es recorren, en primer lloc, els principals carrers del centre urbà, partint de la plaça de l'Ajuntament i passant pel carrer Raval, Josep Rovira, Sant Antoni, Diputació i eventualment la plaça Homenatge a la Velleja. En aquest recorregut es poden observar diferents tipus d'arquitectura, des d'habitatges fins a construccions industrials passant per edificis públics i de caire cívic. A continuació, val la pena desplaçar-se a un quilòmetre del centre aproximadament per visitar les Caves Codorníu, catalogades com a Monument Historicoartístic Nacional i una de les joies del Modernisme català.

Arquitectes més destacats

SANTIAGO GÜELL I GRAU (1869-1955): nascut a Vilafranca, fou un dels arquitectes més actius a la comarca del Penedès a la darrera del s. XIX i el principi del s. XX. El 1895 fou nomenat Arquitecte Municipal de Sant Sadurní i a partir del 1900 s'adentrà en l'etapa modernista. La casa més interessant que construí al municipi és la Lluís Mestres (1909), al carrer Raval, 25.

MIQUEL MADURELL I RIUS (1869-1936): és l'arquitecte modernista amb una actuació més destacada a Sant Sadurní en funció del volum i de la qualitat de les seves obres, si exceptuem Josep Puig i Cadafalch. Nascut a l'Hospitalet de Llobregat, fou nomenat Arquitecte Municipal de Sant Sadurní entre 1902 i 1904 aproximadament, fou president de l'Associació d'Arquitectes a Barcelona entre el 1922 i el 1925, i un any després va ingressar a l'Acadèmia de Ciències i Arts. En la seva activitat a Sant Sadurní cal destacar els edificis públics de les Escoles Noves i l'Ateneu Agrícola, a banda de nombrosos edificis privats.

JOSEP PUIG I CADAFALCH (1867-1956): és una de les figures més representatives de com es pensava i de com es treballava a Catalunya en el període dels anys finals del segle XIX i els inicials del segle XX. Els llocs que ocupà com a polític, a l'Ajuntament, a la Diputació de Barcelona i a la Mancomunitat de Catalunya, i el prestigi intel·lectual que ostentava, li permeteren participar de manera molt activa en l'organització de diverses institucions culturals i, paral·lelament, com a professional de l'arquitectura, es preocupà de donar solució a problemes bàsics de la vida ciutadana alhora que construí edificis d'habitatge tan singulars com la Casa Coll i Regàs (1897), a Mataró, la seva casa d'estiueig (1897-1900) i el casal El Cros a Argentona (Maresme), o les cases Martí (1895-1896), Amatller (1898-1900), Macaya (1901), Baró de Quadras (1904-1906) o Terrades, també dita "de les Punxes" (1905). D'un altre caràcter fou la seva intervenció a Sant Sadurní d'Anoia, relacionada amb l'arquitectura industrial: les Caves Codorníu són una mostra del no molt extens però important capítol dedicat a aquest tipus de construccions en la seva obra.

JOSEP ROS ROS (1885-1951): va obtenir el títol professional l'any 1911 i va desenvolupar la seva activitat sobretot a les comarques del Baix Llobregat i l'Alt Penedès. Tant fou capaç de fer obres relacionades amb el Modernisme més tardà com d'altres que poden considerar-se dins l'Art Déco a Catalunya. L'obra més voluminosa a Sant Sadurní és les Caves Freixenet.

Condicions de la ruta

ITINERARI

La ruta guiada es durà a terme l'últim dissabte de cada mes i cal concertar-la prèviament a l'Oficina de Turisme.

HORARI

Hora i punt de trobada: 10.00 h a l'Oficina de Turisme. Inici de la ruta amb la visita guiada a les façanes modernistes del centre de la vila.

Trasllat en autocar a les Caves Codorníu per visitar-ne els diferents edificis modernistes: sala d'expedicions, Celler Gran i museu, porxo de les premses, interior de la Torre Raventós. Visita a les caves i degustació.

14.00 h. Retorn amb autocar al centre i fi de la ruta.

GRUPS

25 persones màxim (15 persones mínim).

PREU

10 € persona (IVA inclòs). El preu inclou: visita guiada per Sant Sadurní, trasllats en autocar, visita a les Caves Codorníu i degustació.

FONTS CONSULTADES: Joan Rosselló i Raventós: *Arxiu històric d'urbanisme, arquitectura i disseny de Sant Sadurní d'Anoia*; Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya i Balears, 1978. / Albert Cubeles i Bonet: *Urbanisme i arquitectura a Sant Sadurní d'Anoia* (1865-1923); Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia: *L'Avenc*, 1991. / Diputació de Barcelona: *El Modernisme de l'Alt Penedès. Un tomb entre vinyes*; Institut d'Edicions, 2001.

Ruta Modernista Sant Sadurní d'Anoia

OFICINA DE TURISME
Hospital, 26
08770 Sant Sadurn d'Anoia
Tel. 93 891 31 88
Fax 93 891 43 67
turisme@santsadurni.cat
www.santsadurni.cat

TurismeTotal

 **Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

**RUTES MODERNISTES
A PROP DE BARCELONA**
www.turismetotal.org

- 1 CASA DE LA VILA** [Plaça Ajuntament, 1]
- 2 LES ESCOLES NOVES** [Plaça Homenatge a la Velleja, 9]
- 3 CA LA MARIA SÀBAT** [Raval, 16]
- 4 CASA LLUÍS MESTRES** [Raval, 25]
- 5 ATENEU AGRÍCOLA** [Josep Rovira, 14]
- 6 MAGATZEMS SANTACANA ROIG** [Josep Rovira, 27]
- 7 CASA SOLÀ** [Sant Antoni, 17]
- 8 CASA FORMOSA RAGUÉ** [Diputació, 1]
- 9 CAL CALIXTUS** [Diputació, 26]
- 10 CAVES FREIXENET** [Joan Sala, 2]
- 11 CAVES CODORNÍU** [AFORES. Av. Codorniu, s/n]
- 12 CAL BARBER** [AFORES. Can Catassús, 7]
- 13 CA LA REMEI** [AFORES. Can Catassús, 21]

DESCRIPCIÓ DELS EDIFICIS

Ruta Modernista Sant Sadurn d'Anoia

1 CASA DE LA VILA [Ubaldo Iranzo i Eiras, 1896-1900]: façana de cinc cossos, molt neta de línies, amb balconada amb balustres i una mínima decoració d'esgrafiats amb motius florals i cortinatges.

2 LES ESCOLES NOVES [Miquel Madurell i Rius, 1902]: de planta en forma d'U i prudent decoració amb motius florals a la façana.

3 CA LA MARIA SÀBAT / Cal Rigol [Miquel Madurell i Rius, 1903]: amb dues façanes idèntiques fent cantonada rematada amb floró, balcó continu amb baranes de ferro i decoració esculpida tot plegat amb motius vegetals.

4 CASA LLUÍS MESTRES (Santiago Güell i Grau, 1909): hi destaca el parament de pedra en fals encoixinat, el coronament amb barana i capcer ornamentats i la decoració esculpida a les llindes de les finestres i a les baranes dels balcons.

5 ATENEU AGRÍCOLA [Miquel Madurell i Rius, 1908-1909]: interessa el cos central remarcat per un coronament esglaonat rematat amb pinacles, el remarcament del balcó que sobresurt augmentant el voladís amb perfil curvilini i la decoració naturalista.

6 MAGATZEMS SANTACANA ROIG [Domènec Boada, 1905]: edifici industrial d'interès per la decoració que combina l'acadèmic amb el naturalisme.

7 CAL SOLÀ [1909]: façana amb portada de dues portes i aparador central, balcó bombat i senzills elements ornamentals.

8 CASA FORMOSA RAGUÉ [Ramon Maria Riudor i Capella, 1892]: hi destaquen les formes amb un cert sentit dinàmic a les finestres, balcons i al capcer esglaonat al xamfrà; l'encoixinament de la pedra als muntants de les cantonades rematat amb palmets a la segona planta; i la cornisa sustentada per permòdols.

9 CAL CALIXTUS [Narcís Aran i Vidal, 1885]: edifici de línies sobries trenca-des per la magnífica vidriera amb vitralls de colors i formes curvilínies i vegetals que dona al jardí; al terrat hi ha una torreta de planta octogonal, coronada amb un mirador cobert amb un petit cupulí.

10 CAVES FREIXENET [Josep Ros Ros, 1927-1929]: el centre de recepció de visites compta amb alguns atributs modernistes, com ara la cornisa ondulant amb motius vegetals fets de ceràmica vidrada de colors a la façana.

11 CAVES CODORNÍU [Josep Puig i Cadafalch, 1902-1915]: conjunt d'edificacions entre les quals destaquen la sala d'expedicions, ara sala de recepció, el Cellar Gran, el porxo de les premses, on es troba el museu, i la Torre Raventós. Tot el conjunt és un catàleg de solucions diverses del modernisme més experimental, des de les naus cobertes amb arcs torals de mig punt i les voltes de maó pla del porxo de les premses, on a la façana cada tram està rematat per un coronament esglaonat decorat amb un original trencadís d'ampolles de cava; fins als arcs parabòlics, les llunetes, els finestrals de vidre i la vidriera plomada a la façana de la sala de recepció rematada amb pinacles ornamentals.

12 CAL BARBER [Josep Samsó i Roig, 1ª dècada s. XX]: caseriu del barri de Can Catassús amb coberta de teula àrab a dues vessants, capcer amb quatre pinacles ornamentals, façana encoixinada i amb ornamentació naturalista.

13 CA LA REMEI [1915]: hi destaca l'ornamentació de la façana amb garlandes, pinacles amb boles de coronament i motius florals.